

Bevételek növelése – hatásos technikák

Hogyan működhet egy TDM szervezet pályázati támogatás nélkül is? A bevételi oldalt és lehetőségeket vizsgálva, hogyan tud pénzügyileg eredményes lenni?

I. TDM BEVÉTELEI:

1. pillér: Visszaforgatott IFA – partner: önkormányzat
2. pillér: Saját, vállalkozási tevékenységből származó bevételek – munkaszervezet
3. pillér: Vállalkozói hozzájárulás – partnerek: TDM tag turisztikai szolgáltatók

II. VISSZAFORGATOTT IFA

- a költségvetés legnagyobb részét képezi
- biztosítja a működési költségeket, szakmai tevékenység végzéséhez szükséges infrastruktúra fenntartás és humánerő költségeit, fejlesztésre szánható összegeket, marketingköltségek „önerejét”
- Hogyan növelhető a visszaforgatott IFA?
  1. Hatékony szakmai és turisztikai marketingtevékenységgel, mely hozzájárul az adóköteles vendégéjszakák számának növeléséhez, ezáltal azt IFA bevételek növeléséhez.
  2. IFA befizetés és beszedés hatékonyságának javításával
A kérdéskörben, 2017 áprilisában kérdőíves felmérés készült az 50 legnagyobb IFA bevétellel rendelkező település, valamint a TDMSZ tagjai körében, mely eredményeinek összefoglalását a melléklet tartalmazza.

III. VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉG BEVÉTELEI

A TDM-ek felvállalt feladatainak köréről a TDMSZ által, 2017. májusában tagjai között végzett felmérés eredménye nyújt támpontot.

1. Belföldi szolgáltatások árbevétele

Ebben az esetben a munkaszervezet „piaca”: a helyi/térségi turisztikai szolgáltatók

Lehetséges tevékenységek:

- hirdetések, felületértékesítésből származó bevételek
Pl. honlap, online felületek, köztéri hirdetőtáblák, saját üzemeltetésben lévő marketingeszközök és saját kiadványok felületeinek értékesítése
- kiállítások – társkiállítóktól származó bevételek
- szállásközvetítés - szállásfoglalás jutaléka
- közösen finanszírozott marketingkampányok az attrakciókkal, rendezvény szervezőkkel.
Ehhez tudni kell biztosítani az önrészt, mely többnyire a visszaforgatott IFA-ból lehetséges.
- megbízás szerzése nyertes turisztikai pályázatok üzleti marketingtevékenységének és kommunikációjának megvalósítására
- rendezvény- konferencia- és fesztiválszervezés megbízás alapján

- eszközök bérbeadása (pl. rendezvény infrastruktúra)
- egyéb szakmai tevékenységek végzése (pl. minősítési rendszer karbantartása, kutatások, vendégelégedettség mérés megbízás alapján)

Tipikusan Back Office tevékenységek: marketingiroda, TDM iroda üzemeltetéséhez sorolható tevékenységek

Ritkábban előforduló tevékenységek: könyvtár, művelődési központ, mozi, sportközpont, korcsolyapálya, egyéb létesítmény és közlekedési eszköz üzemeltetése. Ezekben az esetekben érdemes megvizsgálni, hogy a szolgáltatásokat milyen arányban veszik igénybe a turisták, és a bevételek mennyire fedik le az üzemeltetés költségeit.

2. Belföldi értékesítés árbevétele

Ebben az esetben a munkaszervezet „piaca” a turisták.

Lehetséges tevékenységek:

- ajándéktárgyak, helyi termékek, könyvek, kiadványok, turistaérem értékesítése jegyértékesítés – jutalékos alapon történik
- programok, garantált programok szervezése, értékesítése – pl. idegenvezetés, tematikus városnéző programok, túravezetés, több szolgáltatást is tartalmazó térségi szintű kirándulások
- turisztikai kedvezménykártya értékesítése
- mobil applikáció fizetett letöltéseiből származó bevétel
- eszközök bérbeadása – pl. kerékpárok, vízi sporteszközök, egyéb, a társaság üzemeltetésében álló eszközök bérlési lehetősége
- csomagmegőrzés

Tipikusan Front Office tevékenység: Tourinform és egyéb információs irodák, ahol – a helyi adottságoknak megfelelő – kerékpár- vagy más sporteszköz kölcsönzésre is lehetőség nyílik.

IV. VÁLLALKOZÓI HOZZÁJÁRULÁS

Helyi sajátosságoktól függően, egyedi megállapodás a vállalkozókkal vagy az őket tömörítő civil szervezettel.

Leggyakoribb formái:

- Fix tagdíjak / év
- Kapacitáshoz igazított fix tagdíjak / év
- Vendégforgalomhoz / vendégéjszakához kötött „teljesítményarányos” tagdíjak / hó

A TDM szervezet szolgáltatási rendszere tartalmazza a hozzájáruló vállalkozók részére kedvezményesen biztosított szolgáltatásokat.

Egyéb megállapítások és nyitott kérdések, melyek előjöttek a beszélgetés során:

- az elvégzett munka és szakmai tevékenység gazdasági tükrö a főkönyv, az éves gazdasági beszámoló. A vállalkozók, a jegyző, a döntéshozók, ez alapján mérlegelnek és ítélik meg a szervezet működését. Célszerű következetesnek lenni és láthatóvá tenni a stratégiai gondolkodást.
- a könyvelés mindig legyen összhangban a szakmai tevékenységgel. A főkönyvet alakítsuk a szakmai tevékenységhez. Legyen minden egyértelmű és átlátható. Előnyös, ha a szervezet szakmai vezetője rálátással bír a számviteli és ÁFA törvényre, a vonatkozó jogszabályokra.
- a szakmai tervezésnek a gazdasági tervezéssel összhangban kell lennie. A terveket nem elég szakmai szempontból követni, célszerű a könyvelő munkáját is folyamatosan követni és koordinálni.
- célszerű nagy figyelmet fordítani szervezetünk szakmai és gazdasági beszámolójában, üzleti tervében a nonprofit és a „gyors” bevételeket hozó szakmai tevékenységek csoportosítására, kommunikációjára. Más a vállalkozói kör és más az önkormányzat elvárása, gondolkodjunk az ő fejükkel is.

Nyitva maradt, további „boncolgatást” igénylő kérdések voltak:

- Hogyan élhet meg az a TDM szervezet, ahol nincs lehetőség az bevételek 1. pillérére, nincs lehetőség az IFA visszaforgatására? (Ahol a látogatóforgalom magas, vendégéjszakák száma alacsony.)
- Hogyan lehet olyan jogi szabályozást bevezetni – akár helyi rendelet formájában – mely lehetővé teszi a szálláshely-szolgáltatók körében az egységes módszertanon alapuló, kötelező, szofisztikált adatgyűjtést, online vendégkönyv használatát, a real-time adatközlést az IFA bevételek növelésének érdekében?

MELLÉKLET

IFA befizetés és beszedés hatékonyságának javítása

Problémafelvetés

„2016. év július és augusztus hónapokban a helyi turisztikai információs rendszerben dolgozó munkatársak tapasztalatai, illetve a szállásszolgáltatók önkéntes visszajelzései alapján a városban „teltház” volt, s alig lehetett szabad szobát találni. Ezzel szemben az IFA bevallásokból készített statisztikai nyilvántartás szerint július és augusztus hónapokban – 5.200 férőhelyen – 48, illetve 47%-os volt a kapacitás-kihasználtság.” – Mi lehet az oka az eltérésnek a tapasztalt és a regisztrált vendégforgalom között?

A Gyulai Turisztikai NKft. e problémafelvetés alapján országos online kérdőíves kutatást készített a helyi TDM szervezetek és a turisztikailag frekvenciált települési önkormányzatok körében. A kérdőívet az 50 legnagyobb IFA-bevétellel rendelkező település és a TDMSZ tagjai kapták meg, az 50 önkormányzat közül 13, a TDMSZ 61 rendes tagja közül pedig 22 válaszolt, 3 olyan település volt ahol mindkét megkérdezett reagált.

Az alacsony válaszadási hajlandóság miatt nem reprezentatív felmérés keretében a következő témakörökre kérdeztünk rá: szoba- és férőhelykapacitás-kihasználtság, IFA ellenőrzésének módszerei, gyakorisága, ellenőrök megítélése, IFA befizetés kerülése, van-e olyan helyi rendelet, ami a jogszabályokban meghatározott körre vonatkozó IFA befizetése alóli mentességet kiterjeszti, illetve arra, hogyan javítható az adózási morál. A minta nagysága miatt a kutatás az érdekes esetek, gyakorlatok bemutatására, illetve a kiindulási probléma pontosítására tűnik alkalmasnak.

1. Szoba- és férőhelykapacitás-kihasználtság

Alapkérdés: vajon rendelkeznek-e az önkormányzatok és TDM szervezetek valóban szofisztikált és az alapvető mérőszámokon (befolyt IFA, köteles-mentes vendégéjszaka-szám havi bontásban) túlmutató adatokkal vendégeikről? – Úgy tűnik, sajnos nem igazán: a feltett, kihasználtságra vonatkozó kérdésekre 12 önkormányzat közül 4 tudott válaszolni a kereskedelmi szálláshelyeik tekintetében, 3 az egyéb szálláshelyeik tekintetében, a 22 TDM közül 11 tudott nyilatkozni a kereskedelmi szálláshelyek kihasználtságáról és 5 (szobakapacitás)/6 (férőhely-kapacitás) az egyéb szálláshelyekéről.

2. IFA ellenőrzésének módszerei

A válaszokból is kiderül, a helyi adók beszedése/ellenőrzése alapvetően a polgármesteri hivatal adócsoportjának a feladata. A módszerek között a kötelezően elvégzendő ellenőrzési módok a leggyakoribbak (előzetes bejelentkezés nélküli helyszíni ellenőrzés, a vendégkönyvek ellenőrzésével kombinálva). Néhány helyen alkalmaznak a kötelezőn felüli, további tevékenységeket is, mint az internetes próbavásárlás vagy a KSH jelentés statisztikai adatainak összevetése a saját adatokkal. Gyulán kívül, 4 településen van helyi rendelet, ami a szállásadót kötelezi arra, hogy az ellenőrzés bejelentését követően, meghatározott időtartamon belül biztosítsa az ellenőr bejutását.

3. Mi történik, ha nem engedik be az ellenőrt?

Széles a lehetőségek köre: van, ahol ilyenről még csak nem is hallottak, de van, ahol a rendőri intézkedés kezdeményezése is előfordult már. Gyakoribb a többszöri próbálkozás, illetve a helyszíni jegyzőkönyv-felvétel.

4. Ellenőrzések gyakorisága

Turisztikai szezonban szinte mindenhol sűrűbben, általában hetente-kéthetente ellenőrzik a szállásadókat, szezonon kívül a havi rendszerességű ellenőrzés a leggyakoribb. Azokon a településeken, ahol a szezonon kívül sokkal alacsonyabb a vendégforgalom (pl. Balaton környéke), előfordul, hogy ebben az időszakban egyáltalán nem ellenőriznek.

5. Ellenőrök megítélése

Az ellenőrök megítélése összességében nem mondható negatívnak, a TDM-ek válasza árnyaltabbak valamivel, valószínűleg azért, mert közvetlenebb a kapcsolatuk a szállásadókkal.

6. IFA befizetés kerülése

Gyakorlatilag teljes az egyetértés abban, hogy vannak, akik kevesebb vendégéjszakát vallanak be a ténylegesnél. Kellő óvatossággal elmondható, hogy az adózási morál megítélése a TDM szervezetek körében negatívabb, mint az önkormányzatokéban: az önkormányzatok fele szerint max. 20%-át nem fizetik be az adónak, de 40% fölé senki sem becsüli a veszteséget, míg a TDM-ek 35%-a kevesebb mint 20%-ra taksálja a veszteséget, viszont van, aki úgy gondolja közülük, hogy több mint 80% az eltitkolt vendégéjszakák aránya.

7. Helyi rendelet – extra mentesség

A válaszadó önkormányzatok egyikénél sincs olyan rendelet, ami a központi jogszabályban meghatározott kört bővítené, a TDM-ek 3 ilyen rendeletről számoltak be. Van, ahol a helyi cégek munkavállalóit, van a hol a fogyatékossgal élőkét és van, ahol a 70 év felettiéket mentesítik az adónem befizetése alól.

8. Adózási morál javítása

A megkérdezettek 25-32%-a alkalmaz valamilyen rendszert az adóbefizetés ösztönzésére: 3 önkormányzat és 6 TDM nyilatkozott így. Leginkább a kedvezménykártyát tartják erre alkalmasnak, 5 válaszadó település alkalmazza. Egy rendszer bevezetésre fordított idő 1–2 hónaptól 1–2 évig terjedhet, a kártyarendszerek alapvetően hoznak eredményeket, de a rendszer kidolgozottságától függ, ezek mennyire mérhetőek. Van, ahol minőségfejlesztési pályázatot írnak ki magán szálláshelyeknek, és van, ahol a szezonon kívüli adható kedvezményes fürdőjegyeket használják erre a célra.

9. Egyéb észrevételek

Sokféle észrevétel és javaslat érkezett a megkérdezett önkormányzatoktól és TDM-ektől az adófizetési morál javítása kapcsán, a lista a működési engedély visszavonásától a NAV és az önkormányzatok közötti adatcsere, az online vendégkönyv alkalmazásán és a súlyos bírság kiszabásán át, egészen a magyar adórendszer teljes reformjáig terjed.

10. Konklúziók – javaslatok

A legtöbb önkormányzatnál nem állnak rendelkezésre naprakész adatok a szálláshelytípusok szoba- és férőhelykapacitásáról, így az IFA bevallások alapján nehéz megbecsülni a valódi kihasználtságot. Az önkormányzatok és TDM-ek közötti együttműködés nem tűnik igazán kiforrottnak, leginkább a kommunikáció tekintetében mutatkoznak meg a hiányosságok. A kártyarendszerek akkor működnek jól, ha a vendég számára is értékes kedvezményeket vagy többletszolgáltatásokat tartalmaznak. Az önkormányzatok a szálláshely-szolgáltatók adminisztrációs kötelezettségét szabályozó helyi rendeleteikkel hozzájárulhatnak a közös módszertan bevezetéséhez, a rendszeres és szofisztikált adatgyűjtés megvalósításához, az ellenőrzést segítő real-time adatgyűjtéshez és minden egyéb jó gyakorlat adaptálásához. Javasolt a területileg illetékes NAV és helyi adócsoporthoz közös ellenőri munkája, az ellenőrök tréningezése, az adóhatósággal közös fórumok, edukációs napok szervezése a szállásadóknak és a helyi média bevonása, prevenciók célú megjelenések biztosítása.